

Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus, et fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem. Joan., xix, 23.

1. — Multa quidem, eaque principia Passionis Dominicæ mysteria, a quibusdam Evangelistis sub silentio præterita fuerunt, eo quod illa ab aliis relatæ fuisse probe sciunt: At vero ut Paulus de Palatio, de divisione vestium Christi inter milites facta disserens, inquit: « Res tanta visa est Evangelistis hæc vestium divisio, ut nullus eam tacuerit. Et equidem nonnisi grande sacrilegium fuit, quod vestes sacratissimæ, manibus gentilium, eorumque infirmæ fæcis hominum tractarentur; nec id ut cunque, sed quod ludi fortuna eas sibi venditarent. Si enim sibi eas in sacras reliquias divisisserent, tolerandum erat: sed quod sortium ludo res tantas exponerent, grande fuit scelus. » S. Lucas refert, quod cum S. Præcursor Joannes in desertis Judææ prædicaret, et omnis populus ad eum auscultandum accurreret, etiam publicani, aliquique impii, imo milites ipsi ex verbo ipsius compuncti, eum interrogabant, dicentes: Quid faciemus, et nos? Quibus Baptista respondit: Neminem conculciatis, neque calumniam faciatis et contenti estote stipendiis vestris. Atvero quemnam ex hac admonitione retuleunt fructum, inquit Albertus M. siquidem crucifixum innocentem Salvatorem tantum cum imposturis, et calumniis onerarunt, et non contenti, ipsos sanguinem, et vitam ei eripuisse, insuper etiam vestibus totaliter exiuntem, et spoliante? Ubi est o milites, o statellites diaboli, » inquit præfatus Albertus, » quod (Luc. III) vox docuit Joannes Baptista: Neminem, etc. » Imo Jesum tanta cum confusione nudum reliquerunt, ut sanctissima ejus Mater ex compassione sublato e capite velo, lumbos ejus accinxerit, ac obvelarit. De hac inverecunda nuditate, qua Christus in cruce affectus fuit, S. Thomas ita scribit: « Hoc factum fuit in magnum vituperium. Consuetudo enim erat, quod condemnatus non denudaretur, nisi vilissimus homo esset. » Ei quidem valde credibile est, quod dum oculis Christi vestes ejus diviserunt, inter seludibrios dixerint: Dividamus et dilaceremus vestes hujus blasphemii; siquidem ipse post tot enunciatas blasphemias, dum viveret, vestes suas scindere noluit.

2. — Lucas Brugensis de vestimentis Christi, quibus communiter uti consueverat, ita scribit: « Verisimile est triplex Ieru foras prodeunti in usu fuisse vestimentum, quod arbitratur etiam Eu-thymius; scilicet pallium, tunicam exteriorem, et tunicam interiorem (nam pectoralium, femoralium, tibi alium vulgonon sic erat usus eo tempore) sed pallium quidem direptum fuisse, quando

¹ PAUL. DE PALAT., in Matt. — ² LUC. BRUG., ib. — ³ S. THOM., ib. — ⁴ LUC. BRUG., in Matt.

apprehensus fuerat: non enim est probabile, cum condemnatus, vincitus hue illuc contumeliose traheretur ad superiores judices, tandem etiam ad supplicii locum, indutum fuisse pallio, quod honoris magis, quam necessitatis gratia portatur: solas igitur superfusisse tunicas, quas milites inter se partirentur. Non necessarium fuerat, vestes exuere Jesu crucifigendo, æquæ facile fuisse vestitum crucifigere ac nudum, solentque iis, qui honestiores habentur, damnatis morte vestes relinqui, sed Jesus tanquam vilissimus et abjectissimus hominum iis spoliatus est. » Simon de Cassia inquit: « Expoliaverunt eum omnibus vestimentis suis, ut esset ad opprobrium nuditas, et faciliorem redderet ad tormentum. » Lucas Brugensis sequentes non minus eruditas quam devota considerationes, post se scriptas reliquit: « Nudari, et vestibus expoliari se permisit, ut vestem nobis innocentiae, et immortalitatis recuperaret. Erubuit nudus, ut pudenda peccata nostra tegeret, ut ad salutarem nos pudorem adduceret, Denique ut nos adduceret ad eum statum, in quo nudi non erubescamus. Victus est Adam, ait Ambrosius, qui vestimenta quæsivit: vicit ille qui tegumenta depositit. Eas quas nos in Adam indueramus, pelliceas tunicas exuit, ait Athanasius de Passione, et cruce, ut nos pro iis in Christum vicissim indueremus. » Et postea ait: « Decebat, cum hominem introduceret in paradisum, exuere tunicas quas Adam accepit, cum e paradiiso ejiceretur, ut pro istis nos vestiret vita, et immortalitate. Sicut ergo Noe vino, sic Christus amore nostro ebrius, nudus decubuit in strato crucis, et quamvis ab impiis filiis sit irrisus, de quibus Ps. xxi, v. 18. dicitur: Ipsi vero consideraverunt, et inspererunt me, diviserunt sibi, etc. impudice scilicet et impudenter, ut canes inverecundi; ab aliis tamen est honoratus. »

3. — Porro hæc in patibulo Crucis tolerata nuditas ex pluribus capitibus turgebat mysterii. Etenim quando Jonathas cum Davide indissolubili fœdere sociare se voluit, quonam usus est amicitiae, et intentissimi amoris, quo illum prosequebatur, signo? Inierunt David, et Jonathas fœdus: diligebat enim eum quasi animam suam; nam expoliavit se Jonathas tunica, qua erat indutus, et dedit eam David, et reliqua vestimenta sua. Pari quoque modo Christus (qui ut Apostolus ad Ephes. scribit: Propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos; cum essemus mortui peccatis, conviviscavimus nos quippe, ut paulo post in eadem epistola dicitur, cum sil pax nostra, fecit utraque unum) in signum hujus amoris, quo pro nostra reconciliatione apud æternum Patrem suum se interposuit, merito omnibus vestimentis suis se spoliare voluit, ut illa sceleratissimis imperficietur

¹ SIM. DE CASSIA, l. XIII. — ² LUC. BRUG., ib. — ³ S. THOM., ib. — ⁴ EPHES., II, 4.

peccatoribus, quales erant sui crucifixores; ut per hoc denotaret, nullas esse animas adeo iniquas, quibus sanguinis sui efficaciam, et inæstimabile redēptionis suæ pretium non communiceat. Enimvero has inæstimabilis valoris vestes non dedit Simon Cyrenæo in præmium collati sibi in cruce portanda subsidii; neque dilecto Discipulo suo, qui ab ejus latere nunquam recedebat; nec sanctissimæ Matri sue, nec devotis Mariis, nec illis qui ei compatiennes, vinum myrratum ei propinarunt, ut ipsum nonnihil restaurarent (date siceram mærentibus et his qui amaro sunt animo¹) sed lictoribus et carnicibus suis; idque eo præcipue fine, ut peccatoribus salutis assequendæ spem firmam insereret.

4. — Est et aliud mysterium, ob quod Redemptor noster vestibus suis spoliari voluit. Etenim S. Lucas de Redemptore nostro ait: Factus in agonia, etc. id est in lucta cum morte subeunda; ac proinde cum S. Gregorius M. dicat: « Qui ad luctam accedit, vestimenta abjicit, ne succumbat; » Salvator noster cum dæmone, mundo, et morte, tanquam inimicis implacabilibus, qui hactenus in genus humanum suam exercuerant tyrannidem, ipsique cœlo bellum moverant, luctaturus, vestimenta abjecit, ne succumberet. Præterea, ut devotus quidam auctor meditatur, vestibus se expoliari voluit: Ut ostenderet se tam promte et libenter pro nobis mori quam qui vestes exxit cubitum iturus: quod de se dixit Cardinalis Polus, cum ab Henrico VIII Angliæ, Rege ad necem quereretur; corpus enim est vestis animæ. P. Sylvira Carmelitus notat, milites et carnifices tunc, et non antea Christi divisisse vestes, quando titulus, in quo Christus Rex denunciabatur, cruci affixus fuit. Unde exclamat: « O magnum documentum! Cum Jesus resplendet regio titulo, statim bona sua militibus dividuntur. Cum regius titulus in eo publicatur, statim bona sua in suis dividit, ut ipsi de bonis ejus ostendantur vestiti. Se denudat bonus Jesus, ut suos cooperiat ac vestiat. » Inter alia improperia, quæ Moyses ingratu Hebraeorum populo objecit, hoc quoque fuit: Adduxit vos quadraginta annis per desertum. Non sunt attrita vestimenta vestra, nec calceamenta pedum vestrorum vetustate consumpta sunt. Et ecce quam indigne Judæi acceptum hoc a Deo beneficium recompenserunt, siquidem ut in conspectu infiniti cuiusdam populi eum tanto magis confunderent, vestibus denudatum in crucem suffigunt.

5. — Diviserunt vestimenta ejus, sortem mittentes. B. Laurentius Justinianus inquit: « Per os sancti David pueri tui dixisti: Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. Aliquid nempe, et magnum aliquid sub figuræ tegmine latebre non dubium, quod a te, o alma Sapientia, scire concupisco. » Porro hanc vestium divisio-

¹ PROV., XXXI, 6. — ² P. SYLVEIR. CARM. — ³ DEUT., XXIX, 5. — ⁴ B. LAUR. JUST., de Triumph. Christi agon.

nem Lucas Brugensis militum avaritiae attribuit, inquiens: « Accessit horum avaritia, qui cum Jesus nihil aliud haberet, vestes ejus sibi diripiendas, et pro præmio scelerati ministerii retinendas paverunt. » At vero numquid vestes Christi pauperes, abjectæ, nulliusque valoris erant? cur igitur illum sibi acquirant? « Quis vestis illius vilitatem ignorat, » inquit in epistola quadam S. Isidorus Pelusiota², « ut qua Galilæorum pauperes utantur, apud quos etiam maxime hujusmodi vestis genus fieri solet? » Adeo, quod vestes illæ, præterquam quod pauperes, et simplices, insuper quoque dilaceratae fuerint per vincula, et catenas, quibus hinc inde velut inutile pecus raptabatur per terram; fuerint quoque sordidissimæ proptersputa, et lutum in eum conjectum; rigide quoque, et horridæ propter sudorem sanguinem quo in horto Gethsemani aliumque sanguinem ex tot vulneribus copiose manantem, imbutæ fuerunt. Et quidem vestes illas modici valoris fuisse, certissimum est, siquidem ipse pretiositatis vestium perpetuus hostis extiterat; ideoque dixit³: Ecce qui mollibus vestiuntur, in dominibus regum sunt. Verum enim vero verisimile est, milites hosce aliquam miraculorum, per contactum harum vestium patratorum, habuisse notitiam, et specialiter scivisse, quid Hæmorrhossæ per contactum fimbriæ vestimenti acciderit. Unde Chrysostomus a Luca Brugensi citatus ait: « Partiuntur ea vestimenta, per quæ miracula facta sunt. Sed tunc nihil efficiebant, Christo ineffabilem eorum virtutem cohibente. » Rupertus Abbas ait⁴: « Venerunt quia lucrose venundare poterant vestimenta ejus, idcirco pro magnæ victoriae spoliis, ea sorte milites acceperunt. Non enim vilia putabantur vestimenta, de quorum fimbriis contactis virtus exire consueverat. Nec utique tunc in illo spectaculo deerant, qui ad comparandum ea certatim se ingererent. » Procopius in cap. xxvii Genesis scribens, eamdem habet considerationem; ait enim⁵: « Mulier illa, quæ attigerat fimbriam vestis Salvatoris, sanata est; erat enim peculiaris quedam virtus in ipsa. Nimur ob eamdem causam inter se contendenter milites singuli, cutientes et divisam habere, quasi utilis foret non ad induendum, sed quia vis quedam medicata in ipsa esset. »

6. — Fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem. Ut enim quatuor dividentibus militibus par et æqua contingeret portio, vestes hasce in quatuor partes æqualiter diviserunt. Taulerus ad mysticum sensum recurrens, inquit⁶: « Per vestem hanc, in quatuor divisam partes, fides potest accipi, in quatuor orbis fines diffusa, ut omnes ex Domini Jesu crucifixione exhilararentur, fiantque illius parti-

¹ LUC. BRUG., in Matt. — ² S. ISID. PEL., I, ep. 74. — ³ MATT., XI, 8. — ⁴ RUP. ABB., I. XIII in Joan. — ⁵ PROCOPI., in c. XXVIII GEN. — ⁶ TAUL., in Pass., c. 93.

« eipes, ut credendo in Christum, Christo vestiri ac indui mereantur. » S. Paulus Apostolus sub vestium metaphora omnes denotat fideles, inquiens¹: *Quotquot in Christo baptizati estis, Christum induitis.* Ac proinde milites hi gentiles illos significabant Christianos, qui cum ante idololatae fuissent tandem in aquis baptismalibus regenerati, ingenitem ex sanguine Christi fructum facturi ejusque vestibus adornandi erant. Unde Isaías Propheta postquam immensum prædixisset numerum eorum qui novam legem Evangelicam professuri erant, dicendo²: *Leva in circuitu oculos tuos, et vide, omnes isti congregati sunt, venerunt tibi, mox de iisdem fidelibus, sub metaphorā vestium indicatis, subjungit, inquiens: Omnibus his velut ornamento vestieris.*

7. — *Diviserunt vestimenta ejus.* In hac vestium divisione considerari potest populi Hebraeorum, ipsis invitatis, in omnes mundi nationes a Deo ordinata divisio; siquidem post urbis Hierosolymæ destructionem, sub Tito et Vespasiano facta, per totum fuerunt mundum dispersi Judæi, velut omnium nationum mancipia et ludibria. B. Laurentius Justinianus Salvatorem nostrum introducit, in hæc verba loquentem³: « *Fuere nonnulli, qui naturali pollentes ingenio et liberali imbuti disciplina, fidelium plebem post se trahere curavere. Sectas istiusmodi initiare, ac schismata facere minime veriti sunt. Sortem mittunt, ut quis quid tollat, dum opinionum suarum fautores multiplicare contantur. Judicia hominum sibi vendicant, nomen præcipue in Ecclesia habere moluntur, atque sub sanctitatis et veritatis velamine, Catholicam unitatem tantum penes se esse persuadere contendunt. Porro catholicæ veritatis unitas, inconsutulis est tunica et contexta per totum, quæ quoniam corpori meo adhæsit, scindi non valet. Diviserunt se ab unitate hæretici, non ipsi unitatem dividunt. Nonne in suis evanuerunt cogitationibus.* » Idem S. Patriarcha paulo ante pariter in persona Christi loquens, ex hac vestium divisione sequentem deduxerat moralitatem: « *Scito, crucifixores meos hoc in loco pastores, animarumque rectores, ac Ecclesiæ significare ministros, sua, non mea querentes. Divisa autem vestimenta, temporali bona esse scias in pauperum alimonii deputata. Ipsam vero inconsutilem tunicam, fiduciam unitatem. Quod isti nunc agunt, in Ecclesia mundus, qui ideo cathedras querunt et pastorales infulas concipiunt, ut lucra terrena sectentur et habeant, unde suas expleant voluptates, suorumque marsupia replete. Thesauros meos, quos in cruce confixus acquisivi, membris meis* »

¹ GALAT., III, 27. — ² ISA., XLIX, 18. — ³ B. LAURENT. JUSTIN., ib.

« pauperibus erogando, consummunt et devorant. »

8. — *Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum.* Porro causa, cur hanc vestem inconsutilem non divisorint, sed sorti exposuerint, hæc fuit, quia scilicet contexta fuit per totum, sine ulla partium distinctione, adeoque indivisibilis erat. De qua ueste apte propositum B. Virgo Maria, quæ illam elaboraverat, interrogari posset, dicendo¹: *Vide utrum tunica Filii tui sit, an non?* Sine dubio enim hæc uestis tanta sanguinis copia imbuta adeo obriguit, ut, an uestis illa inconsutilis esset, vix discerni potuerit. Vestis Josephi sanguini arietis cujudam occisi immersa fuerat, hæc autem uestis in sanguine Agni illius intincta fuit, quem Joannes Baptista digito monstravit, dicens²: *Ecce Agnus Dei, qui tollit peccata mundi.* Sicut fratres Joseph, postquam invidia stimulati, germanum fratrem suum Ismaelitum vendidissent, Jacob patri suo dixerunt: *Fera pessima devoravit Joseph.* Ita quoque Judæi, qui Christi secundum carnem fratres erant, invidia agitati, sciebat enim, quod per invidiam tradidissent eum, veluti totidem tigrides et ursi contra Christum sævierunt, ut eum morti traderent. Phrasis illa loquendi S. Joannis, dum ait: *Desuper contexta per totum, suo non caret mysterio;* siquidem hec uestis Christi representabat humanitatem, quæ esse suum cum primis e cœlo accepit, quia opera Spiritus Sancti in utero virginali concepta fuit; quæ proinde nequaquam dividi debebat, neque vel minima illius pars ab ea tolli, quia de humanitate Christi ita disposuerat divina Providentia³. *Os non comminuetis ex eo.* S. Thomas hanc uestem charitatem præfigurascribit; aliæ namque virtutes secundum se unite et contextæ non sunt, inquit Angelicus Doctor, sed hoc illis solum competit, in quantum omnes in uno dumtaxat fine convenient, cui uniuertur per charitatem⁴: « *Super omnia autem hoc charitatem habet, quod est vinculum perfectionis. Dicitur esse desuper contexta, quia charitas est super omnes alias virtutes.* » Per hanc quoque uestem inconsutilem, quæ divisa non fuit; sacri interpres communiter fidei et Ecclesiæ Catholicæ unitatem intelligunt. Estque id valde conforme illi apparitioni, qua Christus ueste lacera et discissa indutus, S. Petro Alexandrino strenuo Catholicæ fidei defensori apparuit, dicens: *Arius hanc uestem dilaceravit; ad hæresim ejus alludere volens, cuius Arius caput erat.* P. Sylveira hanc uestem inconsutilem in Archiepiscopali Electorali urbe Trevirensi summa cum veneratione asservari asserit. Venerabilis Beda de hac ueste ita scribit⁵: « *Altiori mysterio factum est, ut in passione Domini Pontifex Judæorum* »

¹ GENES., XXXVII, 32. — ² MATTH., XXVII, 18. — ³ S. THOM., ib. — ⁴ BEDA, in Marc.

« sua ipse vestimenta disciderit, cum tunica Domini nec ab iis, qui eum crucifixere, militibus scindi potuerit. Figurabatur enim, quod sacerdotium Judæorum prosceleribus ipsorum Pontificum esset scindendum et a suæ statu integratatis omnimo dis solendum. Soliditas vero sanctæ universalis Ecclesiæ, quæ uestis sui Redemptoris solet appellari, nunquam valeat disrupti. » S. Cyrillus Alexandrinus inter alias uestes et hanc tunicam, sequentem notat intercedere differentiam¹: « In quatuor partes vestimenta divisa sunt, » inquit, et tunica solum indivisa remansit, quod mysticæ cuiusdam rei signum fuisse dixerim; nam quatuor orbis partes ad salutem reductæ, indumentum Verbi, id est, carnem ejus impartibiliter inter se partitæ sunt. » Blosius suam erga hoc mysterium devotionem per sequentes demonstrat affectus, dum ait²: « Ave dulcis Jesu, laus tibi, et honor et gloria Christe, cuius vestimenta inter se parti milites, tunicam quæ inconsutilis erat, unitatemque Ecclesiæ Catholicæ designabat, te ordinante, reliquerunt incissam. Illabatur queso cordi meo pacis Spiritus. Hoc inhabitet, hoc possideat, ut fratrum concordiam vitio meo nunquam scindam, aut turbem, sed scissa reparare et turbata ad tranquillitatem revocare semper studeam. »

9. — Observandum quoque est, hanc tunicam non remansisse in manibus Hebræi cuiusdam, sed in manibus et potestate gentilis, et Romani militis; ad denotandum, quod Ecclesia per hanc uestem præfigurata, ex gentilibus congreganda, ejusque sedes et veluti centrum hic Romæ futurum esset. Ideoque urbs Romana sorte sibi acquisivit (*sortiamur de ea cuius sit*) quia Scriptura sacra per sortem sæpe gratiam significat. Unde S. Paulus ait³: *Sorte vocati sumus, quasi diceret: gratia Dei; non vero merito nostro in gremium Ecclesiæ sua sumus vocati.* Paulus de Palatio ex hac vestium divisione hanc deducit moralitatem, quæ tamen cum debita modestia intelligenda est, rogandusque Deus, ne in malis unquam verificetur; ait enim⁴: « *Tunc videbat futurum, ut dignitates et pontificatus (quæ sunt uestes Christi interiores) non divina electione, sed fortune eventu et forsitan chartarum ludo acquirerentur.* »

DISCURSUS XII.

FORMENTUM, QUOD CHRISTUS EX INSULTIBUS, IMPROPERIS ET LUDIBRIIS, QUIBUS IN MONTE CALVARIAE AFFICIEBatur, PASSUS FUIT, CONSIDERATUR.

IDEA SERMONIS. — 1. Impii Judæi supplicium Christi, jam crucifixi, derisionibus exasperabant per maximam saevitatem. Christus deridetur a quatuor hominum

¹ S. CYRILL., in Joan. — ² BLOS., Sacell. animæ. — ³ EPH., I, 11. — ⁴ PAUL. DE PAL., in Matt.

generibus Tormenta Christi augebantur plurimum ex eo quod a personis abjectissimis derideretur. Taxatur extrema Pontificum et sacerdotum malitia, quod in tali festo simili incuberent illusioni Christi, innocenter patientis. — 2. Quinam fuerunt qui prætereentes Christum blasphemarint. — 3. Significatio moralis hujus motus capit. Pœna Judæis inficta propter hunc capitum motum. — 4. Objiciunt Christo Judei communionem destructionis templi. — 5. Christus pro peccatis nostrarum aurum patitur has subsannationes. — 6. Alia moralitas impropteriorum Christi.

Stabat populus spectans et deridebant eum Principes cum eis. Luc., xxiv, 35.

1. — Cum Redemptor noster in sublimi crucis patibulo suspensus hæceret, Judæorumque impietas illum manibus suis lacerare, aut affigere amplius non posset, suas in eum linguis exacuerunt, easdem innumerabilium impropriorum toxicō imbuentes. Unde S. Leo ait¹: « Supplicium crucis irrisiōnum aculeis asperabant et in quem manus amplius sævire non poterant, linguarum tela jaciebant. » Et paulo post subdit: « De quo invidiæ lacu talium blasphemiarum venena portasti? » Lucas Brugensis considerat, quod postquam Evangelista tormenta Christo a Pilati militibus illata recensuisset, tandem ad Hebraorum descedat irrisiones et inustas Christo injurias et contumelias²: « Hactenus, » inquit, « locutus est Evangelista de militibus, nunc de Judæis instituit sermonem? qui non contenti eo, quod a præside extorserant, Jesum in crucem actum esse, etiam crucifixo in summis pendenti cruciatis, crudeliter insultant. Non poterant adhuc se explere, inquit Chrysostomus, sed in patibulo pendente videntes; amaris omnes impetum verbis, quæ et rebus ipsis mihi graviora videntur. Ita impleverunt illud Psalmi LXVIII: *Quem tu percussisti, persecuti sunt, et super dolorem vulnerum meorum addiderunt; hoc est, nec jam confessi vulneribus, ac morienti pepercérunt, sed cum nihil amplius in me possent, adhuc linguis suis amaris me sunt persecuti.* » Ecclesiasticus quidem huic populo specialiter salutare hoc tradidat monitum³: *Ne irrideas hominem in amaritudine animæ; sed exiguum inde retulerunt fructum, aut profectum, quin potius modo e diametro opposito Christum tractarunt.* Lucas Brugensis ait⁴: « Improperiis additis, amplius affligere, maximum scelus est, cum id in eum etiam, qui juste punitur, admissum, barbaries inhumana judicetur. » Victor Antiochenus ad Hebraicam malignitatem detestandam propriissimam adhibet loquendi phrasim. Ait enim⁵: « *Virulentam linguam in eum exereere non dubitabant.* » Dionysius Carthusianus

¹ S. LEO, s. 4 de Pass. — ² LUC. BRUG., in Matth. — ³ ECCL., VII, 12. — ⁴ LUC. BRUG., ib. — ⁵ VICT. ANTIOG. in Marc.

similiter illa Psalmistæ verba : *Super dolorem vulnerum meorum addiderunt, de irrisionebus, blasphemis et contumeliis Christo irrogatis exponit, dicens*¹ : « In tam incomparabili supplicio constituto, non solum non condoluerunt, sed et tam con-temptibiliter illuserunt, sicut in Psalmo fuit prædictum, Christo ad Patrem loquente : Quo-niam quem tu, etc. » S. Bernardinus ad hoc propositum ait² : « Vide, quanta crudelitate sæviant contra Christum, quando non sufficerat eis tanta exercisse ludibria contra eum per totam noctem usque ad istam horam, sed tanquam effrontes, rejecto omni humano pudore, mansuetissimo Agno in cruce morienti insultare non cessant. » Ludolphus Carthusianus considerat, omnes certatim, quibus poterant modis, eum derisisse et contumelias excogitabilibus affecisse. Ita enim scribit³ : « Nota quatuor differentias illudentium Christo in cruce. Prima erat sedentium, qui eum observabant. Secunda prætereuntium, qui eum blasphemabant. Tertia stantium sacerdotum et seniorum. Quarta pendentium latronum. » Merito igitur propheticum Jeremiæ oraculum prædictum : *Saturabit opprobriis; siquidem his verbis inexplicabilis et insinuata improriorum exprimitur congeries, siquidem ut Salmeron ad ambos latrones in principio simul Christo insultantes se reflectens, notat, inquiens*⁴ : « Forte etiam id in gratiam Judæorum faciebat, ut propter hoc ipsos depo-nerent. Est autem inauditum, quod ejusdem sup-plicii reus in alterum blasphemiae verba jactet. Soli Christo Domino horrendæ contumeliae irro-gantur, non solum a Judæis et militibus Romanis, sed etiam a latronibus, ejusdem supplicii consor-tibus. » Auctor quidam contemplativus hac de re ita scribit : « O quam augebatur tormentum de extrema personæ vilitate, nam summa miseria est ab abjectissimis derideri et ab obscurissimis hominibus subsannari! Etsi Judæorum et hostium furia exsatia videri poterat, dum in ultimo pen-deret supplicio, dum affixus esset, ut jam insidia-torem regni timere non possent; dum jam exsan-guem, et exhaustum, et morti proximum vide-rent, dum immensis eum doloribus, et quasi pelago dolorum circumdatum, dum jam non tam homo sed canis abjectissimus jam moriturus videri poterat, dum nihil jam cruciatum, quos ipse non pertulisset, superesse videbatur, dum omnes etiam inimicissimi ad commiserationem movendi essent, tunc primum incipiunt contra eum furiae infernales crudelius insanire. » Lucas Brugensis in Marcum scribens, varias adducit ver-siones, inquiens⁵ : « Vetustissimi codices legunt : Ludentes. Syriaca verit : Ridentes, jocantes. »

¹ DION. CART., in Luc. — ² S. BERN., t. I, s. 53, a. 1. — ³ LUD. CART., p. 1, r. 63. — ⁴ SALM., t. X, tr. 40. — ⁵ LUC. BRUG., in Marc.

¹ MATT., XXVII, 41. — ² MARC., XV, 31. — ³ LUC. BRUG., in Matt.

Idem in Commentario super Matthæum de latro-nibus Christum injuriantibus disserens, ita scribit : « Non tam personas latronum notat, quam condi-tionem, ut rei indignitatem amplifexit; nimur quod non solum a sacerdotibus et senioribus, a populo, et vulgo, expertibus illius conditionis, quam Jesus patiebatur, illusus et probris affectus fuerit Jesus; verum etiam ab iis, qui in eadem damnatione erant. Fuit Evangelistæ propositum, a Christo crucifixo convitiis lacerando nullum genus hominum abstinuisse, usque adeo, ut ne latro quidem sceleratus, concrucifixus, desperatus, ac semimortuus ei parceret. » Libere igitur cum S. Thoma asserere possumus, majorem Salvatori nostro intulisse afflictionem ludibria et contumelias eidem a sacerdotibus, principibus et pontificibus illatas, quam quas a populi fæce sustinuit; hæc enim ob defectum judicii et rationis magis est excusabilis. Unde de persona quadam honorata idem sanctus doctor ait : « Derisionem majorum tolerare non potest. » Porro de derisione a principibus et sacerdotibus facta, S. Matthæus ita scribit¹ : *Similiter et principes sacerdotum illudentes cum scribis et senioribus. Et S. Marcus ait² : Similiter et summi sacerdotes illudentes ad alterutrum cum scribis, dicebant, etc.* Ex qua insolentia facile colligi potest infinita rabies et inhumana crudelitas, qua aduersus innocentem Redemptorem agitantur; quia si ulla unquam die totius anni necessum illis erat, ut suo ministerio intenti essent, id certe vel maxime ab eis requirebatur in illa Paschali solemnitate : *Erat enim magnus dies ille Sabbati; ac proinde ob hujus diei religionem, merito in templo commorari debuissent, recipiendis oblationibus, faciendis sacrificiis, orationi, aliisque similibus functionibus cultum Dei concernentibus perficiendis, totaliter intenti; et tamen nil nisi proprias vindictas curantes, dignitatisque ac decori personæ, quam in publico repræsentabant, omnino obliti, licitoribus, carnificibus, aliisque satellitibus se immiscebant, ministrorum justitiae fungentes officio. Unde Lucas Brugensis ait³ : Summi sacerdotes, quorum erat compescere vulgus, ne afflictis cruciatus convitiis augerent, dignitatis obliti suæ, etc.* Et paulo post subdit : « Minoris quis faciat, si a vilibus despiciatur; sed si a Pontificibus et Principibus viris derideatur, probrisque appetatur, longe id difficilius toleratu est, id intima animi gladii instar penetrat. Scribis, doctoribus legis, senioribus, judicibus populi, Græce et Syriace additur: *Et Pharisæi: ab omnibus primatum ordinibus tanta erat omnium horum insania, ut non erubescerent et interesse crucifixionem et insultare crucifixo, quamvis id esset præter eam, quæ ipsos deceret, gravitatem. Insultare autem*

« idecirco voluerunt, ait Chrysostomus, ut tanquam seductor, arrogans, et jactabundus, et in con-spectu omnium vituperatus decederet. » Ex quo enim nocte præcedenti in conspectu Caiphæ et aliorum, se promissum Messiam, Filium Dei esse confessus fuerat, idque ipsum diluculo sequenti in pleno concilio ratificaverat; pontifices, principes et seniores non sine mysterio sub cruce stantes illum deridebant, ut auctoritate sua populo persuaderent, illum nec regem Israelis, nec Filium Dei esse; ut-pote qui ne tantam quidem haberet potestatem, u-semetipsum ab illo supplicio liberaret.

2. — *Prætereunt blasphemabant eum.* Quinam hi prætereuntis fuerint, Lucas Brugensis his verbis exponit¹ : *Prætereuntes non solum eos intelligo, qui iter illac forte faciebant, verum etiam eos, qui e turba spectatrice studiose egressi, proprius ad crucem accedebant et prætereuntes eam, Jesu in os convitia impudenter, furiose dicebant. Considerandum est enim, Jesu et latronum cruces a militibus ita fuisse cinctas, ut spatium aliquod ante crucis vacuum fuerit, quo turba quidem prohiberetur accedere, non tamen hi aut illi de turba, modo non illic hærerent. Huic sententiæ favet Druthmarus, dum ait: Eos qui Jesum virtutes edentem præ invidia videre non potuerant, jam ambulasse coram eo crucifixo, eo quod vide-rent, quod diu optaverant. » Victor Antiochenus per prætereuntis, viatores intelligit, inquiens² : « Etiam qui obiter solum illac pertransibant, virulentam linguam in illum exercere non dubita-bant, cum e contra omnino soleant prætereuntis misereri damnatorum. Hic impletum est illud Psalmi xx: *Omnes videntes me, deriserunt me.* » Origenes verbum prætereuntis observans, inquit : « Nemo stans Jesum blasphemat, neque recte incep-tens; transeuntes enim blasphemaverunt eum. » Centurio caput illorum militum, qui Christum crucifixerant, tanquam idololatra, nullam quidem habebat veri Dei notitiam; et tamen libere confessus est, dicens³ : *Vere Filius Dei erat iste.* Nec constat, quod unquam ei maledixerit, sed solum quod eum Filium Dei esse confessus fuerit, non solum eo modo, quo S. Petrus id ipsum ex æterni Patris reve-latione fecerat, verum insuper addendo verbum : *Vere: Vere Filius Dei erat iste;* nec mirum, quia ut sacer textus ait : *Ex adverso stabat; stabat enim firmiter, considerando omnia, quæ Jesus faciebat et dicebat, non per modum transeuntis, sed potius prout Beata Virgo fecit, de qua S. Lucas ait⁴ : Conservabat omnia verba hæc, conferens in corde suo.* Simon de Cassia hanc subnecit moralitatem⁵ : *Præter-eunt illum quem crucifixerunt, ut nec communicare velint passionibus ejus, aut participes fieri Redemptionis.**

¹ LUC. BRUG., in Matt. — ² VICT. ANTILOC., in Marc. — ³ MARC., XV, 39. — ⁴ LUC., II, 19. — ⁵ SIMON DE CASS.

¹ Ps. CXVIII 25. — ² THREN., II, 11. — ³ ALB. MAGN., in Matth. — ⁴ JEREM., XIV, 10. — ⁵ ISA., XXXVII, 32. — ⁶ Ps. CIX, 10. — ⁷ LUC. BRUG.